

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Uprava za šume

Godišnji program gazdovanja šumama
za 2019. godinu

Pljevlja, januar 2019. godine

1. UVOD

Uprava za šume je u skladu sa Zakonom o šumama (član 14 stav 5) izradila Godišnji program gazdovanja šumama za 2019. godinu, u daljem tekstu Program. Ovim Programom, šume i šumsko zemljište uživaju posebnu zaštitu, koja se kao važan interes ostvaruje očuvanjem šuma i šumskog zemljišta sa svim njihovim funkcijama, i to kako održivim i multifunkcionalnim gazdovanjem šuma, tako i očuvanjem i unapređenjem biološke i pejzažne raznovrsnosti šuma, kao i podizanjem nivoa kvaliteta životne sredine. Sredstva za realizaciju Programa gazdovanja šumama obezbjeđuje se iz budžeta države.

Smisao i svrha obezbjeđenja sredstava u budžetu ima za cilj da podstakne konkurentnost u šumarstvu, poboljša sve ukupni nivo zaštite životne sredine, utiče na unapređenje kvaliteta života posebnog stanovništva na ruralnom području, stimulišući na taj način i unapređujući i razvoj ekonomije na tom području. Dakle, iz prednjeg se na nesumnjiv način može izvesti zaključak da je smisao donošenja Programa ostvarivanje osnovnih funkcija šuma i to kako privredne tako socijalne i ekološke.

Usvajanje Programa i njegova implementacija, imaju pored ostalog i zadatak, kvantifikovanja mjera za gazdovanje šumama, po obimu, vrsti i vremenu izvođenja na godišnjem nivou, a sve sa ciljem obezbjeđivanja sistema održivog gazdovanja i upravljanja ovim resursom.

2. PLANIRANE AKTIVNOSTI PROGRAMOM GAZDOVANJA

Program predstavlja sve obuhvatan plan aktivnosti koje se ogledaju prije svega na preduzimanju mjera na:

1. Uređivanje šuma /izrada Programa gazdovanja šumama/
2. Uzgoj šuma i Zaštita šuma
3. Sjemensku i rasadničku proizvodnju
4. Korišćenje šuma, izgradnja i rekonstrukcija šumskih puteva
5. Obuka kadrova
6. Budžet Uprave za šume za 2019. godinu
7. Upravljanje lovištima posebne namjene

3. PLAN UREĐIVANJA ŠUMA ZA 2019. godinu

3.1.1. Izrada Planova razvoja šuma za šumska područja

U 2019. godini potrebno bi bilo izraditi Plan razvoja šuma za područje opština Plužina i Žabljaka, za šta bi bilo potrebno obezbijediti finansijska sredstva u iznosu cca 40. 000 €.

3.1.2. Programi gazdovanja šumama

Na dan 31.12.2019. godine, ističe važnost Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice: U PJ Rožaje - „Bač-Besnik”; PJ Nikšić- “Župa-Štitovo” i “Bijela-Gora”; PJ Šavnik “Bijela-Vojnik”; PJ Mojkovac – “Jezerska gora” i “Štitarica”; PJ Kolašin – “Komovi II”; PJ Pljevlja – “Vezišnica” i “Tara-Kosanica”; PJ Andrijevića – “Piševska Rijeka-Zeletin”; PJ Plužine – “Vojnik-Brezna”; PJ Podgorica – “Opasanica-Travska gora”.

Ranije su već istekli Programi gazdovanja šumama za Gazdinske jedinice "Jugoštica" PJ Pljevlja, "Župa Pivska" u PJ Plužine, "Dragišnica - Komarnica" PJ Šavnik, "Duga – Golija" PJ Nikšić i „Vučansko-Biševske šume“ u PJ. Rožaje.

Za izradu svih navedenih Programa gazdovanja šumama, koji su već istekli ili ističu u 2019. godini, neophodno je izdvojiti finansijska sredstva u iznosu od oko 850.000,00 €.

Usvojenim budžetom za 2019. godinu, na poziciji za uređivanje šumskog zemljišta, opredijeljeno je ukupno 655.000,00 €, a za poslove izrade Programa gazdovanja šumama od ovog iznosa planirano je ukupno 397.400,00 €. U skladu sa odobrenim finansijskim sredstvima, u 2019. godini, sistemom prioriteta, ovim Programom opredjeljuje se izrada Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice:

Gazdinska jedinica	Područna jedinica	Površina (ha)	Cijena izrade (€)
Bač-Besnik	Rožaje	3292	49.300
Jezerska gora	Mojkovac	6313	58.400
Štitarica	Mojkovac	5470	48.000
Komovi II	Kolašin	2212	33.200
Vežišnica	Pljevlja	4221	59.100
Tara-Kosanica	Pljevlja	4768	66.700
Piševska Rijeka-Zeletin	Andrijevisa	2773	30000
Opasanica-Travska gora	Podgorica	5272	52.700
Ukupno		34.321	397.400

Izrada navedenih Programa gazdovanja šumama, procjenjuje se na 397.400,00 €, od toga 30 % projektovanih sredstava (150.000,00 EUR-a) po osnovu zaključenih ugovora, biće prenijeto za narednu 2020. godinu. Na osnovu potpisanih, a nerealizovanih ugovora o izradi Programa gazdovanja šumama iz prethodnih godina, obaveze Uprave za šume ukupno iznose oko 170.000,00 €, i prema očekivanoj dinamici, cjelokupan iznos će dospjeti na plaćanje u tekućoj godini.

3.1.3. Izrada Planova gazdovanja šumama u privatnoj svojini

Za potrebe izrade Planova gazdovanja šumama potrebno je planirati iznos od 10.000 €.

4. UZGOJ I ZAŠTITA ŠUMA

4.1. Plan šumsko-uzgojnih radova u šumama

Shodno planskim dokumentima u šumarstvu, projektovani obim radova na uzgajanju šuma za 2019. godinu iznosi 778,62 ha, i to:

- Njega šuma - na površini od 295,62 ha
- Obnova šuma - na površini od 438,11 ha
- Podizanje novih šuma - na površini od 27,76 ha
- Rekonstrukcija šuma- na površini od 17,13 ha

Za izvršenje projektovanog plana potrebna finansijska sredstva su procijenjena na 465.038.50 €. Međutim, opredjeljena budžetska sredstva za Upravu za šume - kapitalni izdaci (uređivanje zemljišta, nabavka sadnog materijala i pošumljavanje) ukupno iznosi 655.550,00 €, gdje nije moguće zadovoljiti ukupnu finansijsku potrebu za realizaciju svih uzgojnih radova. Dakle, zbog nedostatka finansijskih sredstava za cjelokupnu realizaciju planom predviđenih aktivnosti na uzgoju šuma, program predviđa da se sredstva usmjere uglavnom na pošumljavanje požarišta, i to u Područnim jedinicama u kojima su mjere obnavljanja šuma najprioritetnije, kao i mjere njege u Područnoj jedinici Pljevlja. Određeni pozitivni pomaci u ovoj godini su u pravcu obezbjeđivanja dijela sredstava i za pošumljavanje goleti u Područnim jedinicama gdje je to i najpotrebnije. Sadni materijal će se koristiti iz rasadnika Uprave za šume i to u količini od 786.233 komada sadnica. Dakle, za realizaciju Plana pošumljavanja za 2019. godinu u državnim šumama, Uprava za šume posjeduje sadni materijal.

Realizacija Plana šumsko uzgojnih radova će se izvršiti u skladu sa Zakonom o reproduktivnom materijalu šumskog drveća Crne Gore i Zakonom o javnim nabavkama.

Pregled Plana i moguće realizacije uzgojnih radova za 2019.godinu po Programu gazdovanja šumama

	Plan uzgojnih radova po Programu gazdovanja šumama		Potrebna sredstva za realizaciju	Opredjeljena sredstva	Moguće izvršenje		Moguće izvršenje sredstva	Procenat izvršenja u finansijskom smislu %	Procenat izvršenja u broju sadnica %
	Površina (ha)	Sadnica kom.			Površina (ha)	Sadnica kom.			
UKUPNO	778,62	1.155.706	465.038,50	197.303,70	411,41	786.233	197.303,70	42	68

Pored pošumljavanja navedenih površina, u 2019.godini planira se nastavak akcije „Sadnica za svakog stanovnika“ koja je započeta na jesen 2018. godine. Izvršiće se pošumljavanje goleti u svim Područnim

jedinicama gdje će biti upotrijebljeno oko 300.000 komada sadnica, od ukupno 630.000 komada sadnica koliko sama akcija predviđa. U akciji će biti uključene sve strukture društva u Crnoj Gori.

Zabrinjavajuće je da se nekoliko godina unazad obezbjeđuju samo sredstva za pošumljavanje požarišta, dok se druge vrste potrebnih radova zbog nedostatka finansija skoro u potpunosti zapostavljaju, a znamo da su sastavni i neophodni procesi u gazdovanju šumama. Njihova ne realizacija u dužem vremenskom periodu čine sastojinu neproaktivnom, neotpornom na štetne činioce biotičke i abiotičke prirode, a naročito čini povoljnom za podmetanje i širenje požara.

4. 2. Proizvodnja reproduktivnog materijala šumskog drveća

Plan proizvodnje sjemena u 2019. godini zavisiće od obima uroda sjemena, vrste sjemena koje će se sakupiti i plana proizvodnje za šumsko-uzgojne radove za 2020. godinu. Proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala je punu opravdanost, zato se planira sakupljanje sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

Troškovi sjemenske i rasadničarske proizvodnje

Opis poslova	Tip troška	Iznos u €
Troškovi sakupljanja sjemena	troškovi radne snage, prevoza, angažovanje NVO	6.000,00
Troškovi dorade sjemena		2.000,00
Mjere genetičke melioracije		0
UKUPNO:		8.000,00

Sjemenski materijal se namjerava upotrijebiti za rasadničku proizvodnju u šumskim rasadnicima u Kolašinu i Rožajama, koji su vlasništvo Uprave za šume.

Plan proizvodnje sadnog materijala i raspoloživi sadni material za pošumljavanje u 2019. godini

Rasadnik	Broj sadnica		Troškovi u €			Ukupno €
	Proizvodnja	Za pošumljavanje u 2019.	Nabavka sjemena	Materijalni	Pov.rad. snaga	
„Trebajjevo“ Kolašin	888.700	460.450	1.000,00	5.000,00	18.000,00	
„Županica“ Rožaje	500.000	362.130	1.000,00	5.000,00	10.000,00	
UKUPNO:	1.388.700	822.580	2.000,00	10.000,00	28.000,00	40.000,00

U rasadniku Trebaljevo proizvodnja sadnog materijala uglavnom se bazira na proizvodnji kontejnerskih sadnica u plastenicima sa ograničenim kapacitetima, što iziskuje veće troškove a dobijeni sadni material je većeg kvaliteta.

Planirana proizvodnja sadnog materijala u rasadniku Županica je u pravcu proizvodnje klasičnih sadnica slobodnog korijena pri maksimalnom korišćenju kapaciteta samog rasadnika, gdje uz manje troškove radne snage na manjoj površini se dobija veći broj sadnica.

4.3. Plan zaštite šuma

Zaštita šuma na teritoriji Crne Gore biće usmjerena na sprečavanje pojava bespravnih sječa, zaštitu šuma od biljnih bolesti, štetočina i požara. Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom zaštite.

Najznačajnije preventivne mjere u okviru zaštite šuma u 2019. godini, odnose se na:

- Sprovođenje mjera na zaštiti šuma od šumskih požara (preventivne uzgojne mjere, angažovanje osmatračke službe i uspostavljanje sistema rane dojava o nastanku šumskih požara,...);
- Suzbijanje borovog litijaša - *Thaumatopoea pityocampa* (mehaničko uništavanje i spaljivanje gnijezda borovog litijasa);
- Kontrola brojnosti štetnih insekata u šumama (postavljanje klopki i feromonskih preparata).
- Monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje bilja.

Troškovi na zaštiti šuma u 2019.god.

Područna jedinica	Zaštita šuma od šumskih požara - Osmatrači (mjesec Avgust)€	Zaštita šuma (zaštitna sred,naprtnjače,mlatilice...) €	Zaštita šuma od štetočina (uklanjanje litijaša)€	Iznos sredstava €
UKUPNO:	18.000,00	20.000,00	12.000,00	50.000,00

Šumski požari predstavljaju globalni ekološki i ekonomski problem. Zbog svoje geografske pozicije i sve izraženijeg negativnog uticaja klimatskih promjena, crnogorske šume su posebno ugrožene. U susret obavezama koje proističu iz Zakona o šumama i Zakona o zaštiti i spašavanju, preduzimaju se pojačane aktivnosti na preduzimanju mjera sprečavanja pojave, kao i na preduzimanju postupaka u slučaju pojave šumskog požara, na sprečavanju istih i dojava nadležnim službama i institucijama. U tom pravcu u toku mjeseca avgusta, Područne jedinice Uprave za šume, na najugroženijim mjestima organizovaće osmatrače. Potrebno je dodatno uložiti napore da se obezbijede sredstva za organizovanje osmatrača i interventne jedinice u kriznim mjesecima na posebno ugroženim mjestima.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina se odnose na zaštitu šuma od parazitskih gljiva i štetnih insekata i u cilju zaštite šuma u Crnoj Gori i preventivnom djelovanju protiv potkornjaka koji se javljaju u našim šumama. Feromonske klopke (Eko trad) i feromonski preparati daju rezultate o njihovoj brojnosti, intezitetu napada odnosno blagovremenom otkrivanju početka gradacije sipaca potkornjaka. Kontrola brojnosti potkornjaka svodiće se na postavljanju klopki i preparata na najugroženijim mjestima i redovno se evidentira broj klopke, datum postavljanja feromonskog preparata i njihova zamjena i broj ulovljenih jedinki.

Doznaka sušika i izvala i realizacija:

Planovi doznake sušika, izvala kao i njihova realizacija u 2019. godini, sadržani su u Planovima Područnih jedinica (kao represivne mjere) jer moraju biti u skladu sa ozbiljnošću trenutne situacije i ugroženosti šuma od pomenutih štetočina, a naročito se ovo odnosi na PJ. Pljevlja, gdje je prepoznat ozbiljan problem ne blagovremenog uklanjanja sušika i vršenja sanitarnih sječa uopšte, zato su navedene kao prioritete mjere. Ove mjere imaju za cilj da se iz šume uklone povoljni uslovi za razmnožavanje insekata i da povećaju otpornost šumskog drveća odnosno šume od oštećenja.

5. KORIŠĆENJE ŠUMA

5.1. Plan korišćenja šuma za 2019. godinu

U skladu sa važećim programima gazdovanja šumama za gazdinske jedinice i planove gazdovanja za privatne šume, ukupna drvena masa koja može biti predmet korišćenja šuma u 2019 godini iznosi **772.086 m³** bruto drvene mase (u državnim šumama 580.888 m³, a u privatnim šumama 191.198 m³.) U ovu količinu uključeno je:

- Drvena masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje putem koncesija;
- Drvena masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje putem koncesija za 2017 i 2018 godinu;
- Drvena masa koju je Uprava za šume planira za korišćenje putem prodaje drveta u dubjećem stanju;
- Drvena masa koju je bila predmet prodaje drveta u dubjećem stanju za 2017 i 2018 godinu;
- Drvena masa koju je Uprava za šume planirala za snadbjevanja stanovništva u ruralnom području iz državnih šuma;
- Drvena masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje iz privatnih šuma;

Plan sječa i planirani prihod po osnovu istih

Plan	Količine u m ³	Očekivani prihod u €
Plan redovnih sječa	516 001	7.069.304,70
Plan sječa u državnim šumama (za snadbjevanje stanovništva u ruralnom području)	64.887	558.228,20
Plan prihoda po osnovu posebne naknade		362.573,65
Plan sječa u privatnim šumama	191.198	477.998,00
Nahada za korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta		10.000,00
Ukupno:	772.086	8.478.104,55

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	REDOVNE SJEČE m ³			Planirani prihod u €
		Četinara	Liščara	Ukupno	
Pljevlja	Ljubišnja	15 014	2 581	17 595	2 732.653,50
	Tara-Kosanica	43 744	2 610	46 354	
	Kovač	25 866	644	26 510	
	Maočnica	27 564	179	27 743	
	Vezišnica	12 295	1816	14 111	
	Obzir-Buren	21 701	249	21 950	
	Bukovica	3 729	30 614	34 343	
	Voloder II	13 358	13 854	27 212	
	Voloder I	4 946	23 07	7 253	
	Potkovač	2 145	1994	4 139	
	Otiliovići-Obarde	2 243		2 243	
	Korijen	4 548		4 548	
	Kozička rijeka	15183	140	15 323	
	Kraljeva gora-Bunetina	11386	1473	12 859	288.629,00
Petinjske šume	3736	1598	5334	121.858,00	
Ukupno:	207 458	60 059	267 517	3 440.259,50	
Šavnik	Bijela-Vojnik		2 453	2 453	20 .438,00
Ukupno:			2 453	2 453	20.438,00
Danilovgrad	Prekornica		9812	9812	88.308,00
	Štitovo		875	875	7.875,00
Ukupno:			10 687	10 687	96.183,00
Nikšić	Bijela Gora	137	8 115	8 252	53.247,00
	Latično	1 048	10 052	11 100	62.571,00
	Njegoš	1 349	4 844	6 193	46.685,00
Ukupno:	2 534	23 011	25 545	162.503,00	
Plužine	Bundos	5 818	5 763	11 581	193.904,00
	Goransko	1 804	2 336	4 140	21.574,00
	Piva Komarnica		2 597	2 597	26.712,00
	Planina Pivska		2 582	2 582	18.074,00
Ukupno:	7 622	13 278	20 900	260.264,00	
Berane	Jelovica	5 773	455	6 228	97.757,00
	Skrivena	2 812	158	2 970	82.812,00
	Šekularske šume	8 813	1 284	10 097	151.595,20
	Kaludarsko Dapsičke šume	17 739	2 966	20 705	438.657,00
Ukupno:	35 137	4 863	40 000	770.821,20	
Petnjica	Mrtvica -Tivran	4 275		4 275	130.580,00

	Turjak	4 726	2 474	7 200	85.442,20
	Ukupno:	9 001	2 474	11 475	216.022,20
Plav	Babina gora -Vaganica	4 250	15	4 265	93.830,00
	Ukupno	4 250	15	4 265	93.830,00
Zabljak	Tepačke šume	7 476		7 476	205.879,00
	Gornji Šaranci	5 026		5 026	92.021,00
	Donji Šaranci	9 652	266	9 918	194.443,00
	Ukupno:	22 154	266	22 420	492.343,00
BijeloPolje	Rudo Polje	6 605		6 605	114.927,00
	Bliskovo	7 163		7 163	124.636,20
	Bjelasica	221	1 802	2 023	14.657,40
	Korita	4 299		4 299	128.350,00
	Mejdanica lisa		1 445	1 445	15.895,00
	Ukupno:	18 288	3 247	21 535	398.465,60
Andrijevisa	Jelovica	639	6461	7100	58.234,20
	Kutska rijeka	1480		1480	41.440,00
	Mojanska Rijeka-Kraštica		9422	9422	70.665,00
	Ukupno:	2119	15 883	18 002	170.339,20
Podgorica	Opasanica Travaska gora	184	8 921	9 105	92.522,00
	Vučiji potok		5 543	5 543	55.430,00
	Ukupno:	184	14 464	14 648	147.952,00
Mojkovac	Lepenac palješka gora	116	3 132	3 248	38.774,00
	Petrovica Omar buren	2 005	2 403	4 408	44.692,00
	Štitarica		5449	5449	35.418,50
	Jezerska gora	1 151	1 525	2 676	26.602,00
	Ukupno:	3 272	12 509	15 781	145.486,50
Rožaje	Backo Besničke šume	6 719	4 572	11 291	165.636,50
	Balotičke šume	3655	56	3711	76.601,00
	Crnja Ibarac	3289		3289	63.759,00
	Lovničke šume	3 222		3 222	80.550,00
	Paučinske šume	2035	506	2541	41.047,00
	Ukupno:	18 920	5 134	24 054	427.593,50
Kolašin	Pčinja Pješčanica	525	9 662	10 187	138.787,00
	Rečinska Rijeka Vranještica	160	6 372	6 532	88.017,00
		Ukupno:	685	16 034	16 719
	SVE UKUPNO	331 624	184 337	516 001	7.069.304,70

Planirana bruto drvena masa u državnim šumama za obezbeđivanje stanovništva u ruralnim područjima po područnim jedinicama prikazana je u sledećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvena masa u državnim šumama maloprodaja m ³ za 2019 godinu			Planirani prihodi u €
	Četinara	lišćara	Ukupno	
Pljevlja	9 360	10 115	19 475	167.785,00
Rožaje	1394	1450	2844	24.458,40
Kolašin	1024	3489	4513	38.811,80
BijeloPolje	1850	2775	4625	39.775,00
Šavnik	40	2 516	2 556	21.981,60

Danilovgrad		3 190	3 190	27.734,00
Nikšić	440	3 760	4 200	36.120,00
Plužine	515	3 352	3 867	33.256,20
Žabljak	3 800	200	4000	34.000,00
Berane	2 728	1 281	4 009	34.477,40
Podgorica	195	1 235	1 430	12.298,00
Andrijevica	1500	3000	4500	38.700,00
Mojkovac	480	850	1 330	11.438,00
Petnjica	1 155	793	1 948	16.752,80
Plav	1 020	800	1 820	15.652,00
Gusinje	280		280	2.408,00
Kotor	300		300	2.580,00
UKUPNO	26 081	38 806	64 887	558.228,20

Za potrebe socijalno ugroženom stanovništvu planirano je cca 5.000 m³

Planirana bruto drvna masa u privatnim šumama po Područnim jedinicama prikazana je u sledećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvna masa u privatnim šumama m ³ za 2019 godinu			Planirani prihodi u €
	Četinara	lišćara	Ukupno	
Pljevlja	20355	1730	22085	55.212,50
Rožaje	3 750	100	3 850	9.625,00
Berane	5640	3328	8968	22.420,00
Petnjica	300	50	350	875,00
Žabljak	3 870		3 870	9.675,00
Kolašin	3535	39309	42844	107.110,00
Bijelo Polje	12609	11627	24236	60.590,00
Šavnik		2 261	2 261	5.652,50
Danilovgrad		3 415	3 415	8.537,50
Nikšić	312	15 258	15 570	38.925,00
Plužine	385	4 677	5 062	12.655,00
Podgorica	873	15639	16512	41.280,00
Andrijevica	3637	17753	21390	53.475,00
Mojkovac	2172	5512	7684	19.210,00
Plav	2500	729	3229	8.075,50
Gusinje	375	750	1 125	2.812,50
Kotor	110	8637	8747	21.867,50
UKUPNO	60 423	130 775	191 198	477.998,00

Plan dodatne doznake stabala za sječu u 2019 godini

Uprava za šume u 2019 godini planira da dovrši doznaku po orjentacionom planu za 2019, koji nije uspjela da doznači u PJ Rožaje i Kolašin zbog imovinsko pravnih odnosa i nedostatka kvalifikovane radne snage, u količini kako je prikazano u narednoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Četinara m ³	Lišćara m ³	Ukupno m ³	Očekivani prihod u €
Kolašin	3.576	33.748	37.324	323.624,00
Rožaje	10.092	202	10.294	154.410,00

Za potrebe troškova za angažovanja povremene radne snage na vršenju poslova doznake u 2019 godini potrebno je 100.000 €.

Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva

Pregled planiranih aktivnosti koji se odnose na izgradnju i rekonstrukciju šumskih puteva, dat je u narednoj tabeli:

Područna jedinica	Gazdinska jedinica	Izgradnja tvrdih puteva u km	Izgradnja vlake u km	Rekonstrukcija u km	Meki put u km
Pljevlja	“Voloder I”, “Voloder II”, “Bukovica”, “Obziren”, “Ljubišnja”		14+200		
Rožaje	“Paučinske šume”		0+900		
Berane	“Šekularske šume”, “Kaludarsko Dapsičke šume”, “Skrivena”, “Jelovica”		8+120		
Petnjica	“Mrtvica Tivran”, “Turjak”		1+700		
Kolašin	“Rečinska Rijeka Vranjestica”, “Pčinja Pješčanica”	1+600	10+100		
Bijelo Polje	“Rudo polje”, “Bliškovo”, “Bjelasica”, “Korita”, “Mejdanica Lisa”		4+700		
Šavnik	“Bijela-Vojnik”	0+700	0+300	3+500	
Plav	“Babina gora Vaganica” “Šipovica”	0+800			
Danilovgrad	“Prekornica”, “Štitovo”		0+770		
Nikšić	“Bijela Gora”, “Latično”, “Njegoš”	0+750		7+000	
Plužine	“Goransko”, “Bundos”, “Piva Komarnica”	0+720	5+300		
Andrijevica	“Jelovica”, “Mojanska Rijeka” I “Kutska rijeka”		7+650		
Mojkovac	“Jezerska gora”, “Petrovica Omar”, “Lepenac Palješka gora”, “Štitarica”	1+600	8+850		
Gusinje	“Gusinjske šume”		1+000		
Podgorica	“Opasanica Travaska gora”, “Vučiji potok”		3+770		
Sve ukupno		6+170	67+360	10+500	

Na osnovu prosječnih cijena, a koje iznose 22.000 €/km za put i 5.000 €/km za vlake, cijena koštanja izgradnje puteva procjenjuje se na 135.740,00 € za puteve i 336.800,00 € za vlake. Izgradnju puteva i vlaka koje su predviđene Izvođačkim projektima snosiće koncesionari i korisnici šuma.

Korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta

U 2018 godini, donešen je pravilnik iz ove oblasti na osnovu čega će Uprava za šume u prvom kvartalu 2019 godine, donijeti cjenovnik i raspisati Javni poziv za komercijalno korišćenje šumskih proizvoda koji se ne nalaze na spisku zaštićenih biljnih vrsta.

6. PLAN OBUKE KADROVA

Radi izvršavanja zakonom predviđenih poslova u nadležnosti Uprave za šume, potrebno je planirati da svaka područna jedinica izvrši obuku po jednog diplomiranog inženjera šumarstva, na izradi Programa gazdovanja šumama i Plana razvoja šuma. Osim toga, potrebna je i obuka za korišćenje računara i GIS alata. Potrebna sredstva za obuku iznose 10.000 €. Obrazloženje za sprovođenje obuke je sljedeće: Uprava za šume shodno setu Zakona iz zaštite životne sredine kao i zakona iz oblasti planiranja i uređenja prostora daje mišljenja kada se radi o šumama i šumskom zemljištu, a bez poznavanja procesa planiranja i GIS alata ne mogu se dati meritorna mišljenja; katastar nepokretnosti u digitalnom obliku je urađen za cca 70% teritorije Crne Gore, i isti se može koristiti u cilju suzbijanja uzurpacija šuma i šumskog zemljišta; izrada izvodačkih projekata, planova zaštite od požara, evidentiranja požarišta kao i planova sanacije istih podrazumijevaju kvalitetan kartografski prilog, pa bi razmjena podataka i informacija unutar Uprave za šume, kao i prema drugim pravnim i fizičkim licima, bila daleko lakša i ekspeditivnija korišćenjem GIS tehnologija. Procedure potrebne za odgovore na ove teme, zahtijevaju, između ostalog, i solidno poznavanje rada na računaru, imajući u vidu da se koriste specijalizovani programi (GIS, softver OSNOVA, softver Nacionalne inventure šuma i dr).

Zbog nedostatka Budžetom opredijeljenih finansijskih sredstava za 2019. godinu, nedostaju sredstva za izvršenje predmetnog plana.

7. SREDSTVA PLANIRANA BUDŽETOM ZA 2018. GODINU

Sredstva odobrena Budžetom za 2019. godinu prikazana su u narednoj tabeli.

2441		Uprava za šume	4.604.532,28
	4	Izdaci	4.604.532,28
	41	Tekući Izdaci	3.909.981,28
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	3.306.156,28
0482	4111	Neto zarade	1.977.420,11
0482	4112	Porez na zarade	271.140,35
0482	4113	Doprinos na teret zaposlenog	709.652,39
0482	4114	Doprinos na teret poslodavca	311.097,01
0482	4115	Opštinski prirez	36.846,42
	412	Ostala lična primanja	32.000,00
0482	4122	Naknada za stanovanje i odvojen život	7.000,00
0482	4125	Otpremnine	22.000,00
0482	4127	Ostale naknade	3.000,00
	413	Rashodi za materijal	263.625,00
0482	4131	Administrativni materijal	98.200,00
0482	4133	Materijal za posebne namjene	115.000,00
0482	4134	Rashodi za energiju	40.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	8.425,00
0482	4139	Ostali rashodi za materijal	2.000,00
	414	Rashodi za usluge	55.100,00
0482	4141	Službena putovanja	17.100,00
0482	4142	Reprezentacija	1.000,00
0482	4143	Komunalne usluge	2.000,00
0482	4144	Bankarske usluge negativne kursne razlike	2.000,00
0482	4145	Usluge prevoza	5.000,00
0482	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	1.000,00
0482	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	20.000,00
0482	4148	Usluge stručnog usavršavanja	2.000,00

0482	4149	Ostale usluge	5.000,00
	415	Rashodi za tekuće održavanje	103.000,00
0482	4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	3.000,00
0482	4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	85.000,00
0482	4153	Tekuće održavanje opreme	15.000,00
	417	Renta	20.000,00
0482	4171	Zakup objekata	20.000,00
	419	Ostali izdaci	130.000,00
0482	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	100.000,00
0482	4193	Izrada i održavanje softvera	15.000,00
0482	4194	Osiguranje	100,00
0482	4196	Komunalne naknade	15.000,00
	43	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	35.000,00
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	35.000,00
0482	4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	35.000,00
	44	Kapitalni izdaci	659.550,00
	441	Kapitalni izdaci	659.550,00
0482	4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	655.000,00
0482	4415	Izdaci za opremu	4.550,00
	46	Otplata dugova	1,00
	463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00
0482	4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00

Ovom treba dodati i odobrena sredstva Upravi za šume od strane budžeta, za potrebe finansiranja objedinjenih javnih nabavki, koje će se u 2019 godini, shodno Zaključku Vlade Crne Gore br.07-5011 od 01.11.2018 godine, i Zakonom o budžetu za 2019 godinu, finansirati preko Uprave za imovinu, u ukupnom iznosu od 255.901,00 eura, odnosno:

4024		Program:Uprava za imovinu, objedinjene javne nabavke	255.901,00
		Uprava za šume	
	41	Tekući izdaci	255.900,00
	413	Rashodi za materijal	171.000,00
0482	4131	Administrativni materijal – potrošni kancelariski materijal	26.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo – motorna goriva	145.000,00
	414	Rashodi za usluge	40.000,00
0482	4143	Komunikacione usluge – fiksna i mobilna telefonija i internet	40.000,00
	419	Ostali izdaci	44.900,00
	4194	Osiguranje – osiguranje zaposlenih, registracija i osiguranje motornih vozila i osiguranje imovine	44.900,00
	44	Kapitalni izdaci	1,00
	411	Kapitalni izdaci	1,00
	4415	Izdaci za opremu	1,00

REZIME

Budžet Uprave za šume za 2019 godinu, je planiran na ukupan iznos na od 4.860.433,28 EUR-a.

Program gazdovanja šumama, urađen je u skladu sa opredijeljenim sredstvima i izraz je realizacije planiranih aktivnosti, a ne stvarnih potreba i obaveza preciziranih zakonom. Naime, nedostatna sredstva za realizaciju planova šumsko uzgojnih radova su pretpostavka da će se isti i u ovoj godini realizovati u manjem obimu od potrebnih. Istovremeno, u budžetu su planirana i manja sredstva za izradu Programa gazdovanja šumama, jer je značajan broj ovih planova već istekao ili će isteći tokom tekuće godine, što će u značajnoj mjeri uticati na smanjenje prihoda u godinama koje dolaze.

Programom su utvrđene i projekcije prihoda budžeta u 2019. godini. Očekuju se prihodi po osnovu fizičkih finansijskih zaduženja koncesionara, sa kojima su zaključeni dugogodišnji ugovori, koji će se zaključiti prodajom drveta u dubjećem stanju, putem raspisivanja javnog poziva, kao i naplatom zaostalih potraživanja iz prethodnog perioda. Planirani prihodi predstavljaju realnu projekciju budžetskih prihoda za tekuću godinu. Značajan dio sredstava u budžetu, će se i ove godine sliti po osnovu obračuna posebne naknade, koja nije obračunata i naplaćena u prethodnom periodu. Tokom ove godine ćemo poslije dužeg vremena, imati i prihode koji će se ostvariti od realizacije plana za nedrvne šumske proizvode.

U 2019 godini, nastaviće se sa realizacijom Projekta, prodajom drvnih sortimenata sa šumskih stovarišta, i to u Područnim jedinicama Pljevlja, Žabljak, Kolašin, Berane i Rožaje. Za implementaciju ovog projekta planiramo da se obezbijedi količina do **30.000 m³**, četinaru i liščaru, za šta je neophodno izdvojiti dodatna finansijska sredstva oko **400.000,00 EUR-a**.

Kao i ranijih godina, i ove, bit će izražen problem angažovanje dodatne radne snage na doznaci stabala za 2020. godinu, i lica koja je potrebno angažovati po osnovu Ugovora o povremeno privremenim poslovima (ugovora o radu). Nedostajuća sredstva za dodatnu radnu snagu koju treba angažovati, po oba ova osnova, u Upravi za šume, iznose oko **250.000,00 €**, jer je u Budžetu za ovu namjenu za tekuću godinu planirano da se utroši **100.000,00 €**.

U kontinuitetu, zbog specifičnosti i prirode poslove u Upravi za šume, pojavljuje se problem prijema i angažovanja potrebne radne snage na radnim mjestima od posebnog značaja (čuvar šuma), mišljenja smo da nedostatnu radnu snagu na pomenutim radnim mjestima treba riješiti prijemom lica koja već obavljaju te poslove zaključenim ugovorima sa ograničenim rokom trajanja u stalni radni odnos, kako bi smo spriječili ili bolje reći umanjili moguće štetne posledice kada je u pitanju zaštita šuma.

Uvažavajući činjenicu, da više godina imamo problem sa oboljenjem šume u GJ. "Ljubišnja" Pljevlja, bilo bi poželjno obezbijediti posebna sredstva za izradu sanacionog Plana za ovu gazdinsku jedinicu.

Da bi smo obezbijedili implementaciju svih planova i stvorili pretpostavke za održivo i kontinuirano gazdovanje šumama, neophodno je obezbijediti dodatna sredstva **850.000,00 EUR-a**.

Dug koncesionara i korisnika šuma po podacima Poreske uprave Crne Gore iznosi **5.885.052,54 EUR-a**, na dan 01.12.2018. godine, od čega je nenaplativo **2.485.371,85 EUR-a**, a aktivni realno naplativi dug je **3.399.680,71 EUR-a**, što ukazuje da je neophodno preduzimanje rigoroznih mjera za naplatu istih a pretpostavljene mjere treba aktivirati u prvom kvartalu 2018. godine.